

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.II.20.518/2017/4. szám**

A Szegedi Ítéltábla a dr. Téglássy Balázs László ügyvéd által képviselt felperesnek - a Bihary, Balassa és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihary Tibor Aurél) által képviselt alperes ellen érvénytelen szerződés jogkövetkezményének érvényesítése iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. március 20. napján kelt 5.P.20.023/2017/3. számú ítélete ellen a felperes 5. és 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**í t é l e t e t:**

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 34 000 (harmincnégyezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A feljegyzett 85 378 (nyolcvanötezer-háromszázhetvennyolc) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

**I n d o k o l á s**

A bankkölcsön nyújtásával üzletszerűen foglalkozó alperes a potenciális ügyfelei tájékoztatása és a megkötendő bankkölcsön szerződésekhez szükséges egyes adósi nyilatkozatok megtétele céljából „Nyilatkozat” és „Kockázatfeltáró nyilatkozat” megjelölésű nyomtatványokat rendszeresített, amelyeket a kölcsönt igénylő ügyfelei rendelkezésére bocsátott a szerződéskötést megelőzően. A „Nyilatkozat” megnevezésű nyomtatvány szerint a kölcsönigénylő - többek között - kijelenti, hozzájárul ahhoz, hogy a szerződéstervezetet az **(alperes neve)** (alperes) elektronikus formában közölje vagy eljuttassa a részére, továbbá elismeri, hogy az **(alperes neve)** üzletszabályzatát és a „Kockázatfeltáró nyilatkozatot” átvette, annak tartalmát megismerte és tudomásul vette. A „Kockázatfeltáró nyilatkozatban” az alperes tájékoztatást nyújtott egyebek mellett a deviza alapú kölcsön lényegéről, annak költségeiről és kockázatairól, az árfolyamkockázatról és a törlesztőrészletek változásáról. Ez utóbbit illetően rögzítette: „A deviza alapú kölcsönök esetén a forint árfolyamának változása is módosíthatja a forintban kifejezett törlesztő összeget - miközben a kölcsön devizában kifejezett törlesztő összege változatlan. Ennek a hatásnak a kezelése, illetve az ebből származó bizonytalanság csökkentése érdekében az **(alperes neve)** által nyújtott kölcsön esetében ún. „elszámoló árfolyamot” alkalmazunk. 6 hónapos periódusok során az elszámoló árfolyam - jelentős mértékű, hirtelen árfolyamváltozások esetétől eltekintve - állandó, ennek következtében az ügyfél ezen 6 hónapos periódusok során még akkor is egyenlő törlesztőrészleteket fizet, ha egyébként az árfolyamváltozások hatása miatt a forintban kifejezett törlesztőösszegek változnának. Az így számolt és a valós - a törlesztés megfizetésének napján érvényes árfolyamok eltéréseiből adódó - törlesztőösszeg-különbségek elszámolása a 6 hónap leteltét követően, legkésőbb a periódust követő első törlesztésével egyidejűleg esedékes: az egyenleget az **(alperes neve)** külön beszédési megbízással érvényesíti (jelentős negatív egyenleg esetén), vagy annak

összegével az új 6 hónapos periódus első törlesztőösszegét módosítja. Budget Fix törlesztési opció esetén az így számított különbözet előjelhelyesen a tőketartozáshoz kerül hozzáadásra, így az a havi törlesztőrészleteket nem, csak a kölcsön végső lejártát befolyásolhatja. A 6 hónapos periódusban teljesített törlesztésekről és a fentieknek megfelelően számított törlesztőösszeg-különbözetek egyenlegeiről a 6 hónapos periódus lezárását követő 15 napon belül tételes elszámolást küldünk ügyfeleink részére."

Az alperes a fenti „Nyilatkozat" és „Kockázatfeltáró nyilatkozat" megnevezésű nyomtatványokat 2009. november 4. napján a felperesnek átadta, aki azok átvételét aláírásával igazolta és kijelentette: „A fenti kockázatokat megismertem, jelen nyilatkozatot megértettem, az abban foglaltakat tudomásul vettem. Kijelentem, hogy az alperes neve-vel a kölcsönszerződést a fenti költségek és kockázatok teljes körű ismeretében kötöm meg."

Ezt követően a felperes 2009. november 9. napján 23 000 000 Ft kölcsön folyósítására vonatkozó kölcsönigénylést nyújtott be az alpereshez, majd a peres felek 2009. november 18. napján a felperesi kölcsönigénylés alapján „Hitelkiváltási és szabad felhasználású célra Budget Fix törlesztési opcióval" megnevezéssel kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés ún. „Közös részében" a felek a szerződés tárgyát, azaz a kölcsön összegét 144 135 CHF-ben határozták meg azzal, hogy az nem lehet több, mint 23 000 000 Ft-nak a folyósítás napjára érvényes folyósítási árfolyamon számított svájci frank értéke. Megállapodtak továbbá abban, hogy az alperes ún. visszaigazoló levélben értesíti a felperest a kölcsön és az első kamatperiódus havi törlesztő részletének összegéről svájci frankban és forintban egyaránt (1.1. pont). A szerződés 1.3. pontjában rögzítettek szerint:

„A kölcsön devizaneme: CHF

Tekintettel arra, hogy a jelen Kölcsönszerződés szerinti Kölcsön deviza alapú, a forintban folyósított jelen kölcsönszerződésben meghatározott Kölcsön összegét, valamint a havi törlesztő részletek összegét a Kölcsönnyújtó devizára számítja át, és devizában tartja nyilván. A folyósított Kölcsön összegének átszámítása devizára a Kölcsönnyújtó Hirdetményében, illetve Üzletszabályzatában meghatározott ún. Folyósítási Árfolyamon történik, amely árfolyam csak a folyósítás napján lesz ismert, ezért a Kölcsön összegének CHF-ben kifejezett pontos összege csak a folyósítás napján kerül meghatározásra."

A kölcsön további ún. „Különös része" külön-külön tartalmazza I/A. pont alatt a hitelkiváltási célú, 22977094-00098009 szerződésszámú, és I/B. pont alatt a szabadfelhasználású célú, 2297709400098016. szerződésszámú szerződésrészek konkrét feltételeit. Eszerint a hitelkiváltási célú kölcsön összege 123,754 CHF; maximális folyósítási összege: 19 747 804 Ft; futamideje 360 hónap; számított lejárat 2040. év január hó 12. napja; végső lejárat 2045. év január hó 12. napja; éves induló kamatlába: 5,95 %, amely 0,75 % kockázati kamatfelárat tartalmaz; az induló teljes hiteldíjmutató mértéke pedig: 6,42 %.

A szabadfelhasználású célú kölcsön összege 20 381 CHF, maximális folyósítási összege 3 252 196 Ft; futamideje: 360 hónap; számított lejárat: 2040. év január hó 12. napja; végső lejárat: 2045. év január hó 12. napja, éves induló kamatlába: 7,55 %; amely 0,75 % kockázati felárat tartalmaz; az induló THM pedig 8,25 %.

A szerződés ezt követően „II. Általános rész" megjelöléssel tartalmazza a kölcsön folyósításával és törlesztésével, valamint a felek szerződéses jogviszonyával kapcsolatos egyéb általános szerződési feltételeket.

A szerződés, valamint az annak a II.7.27. pontja szerint részét képező Hirdetmény és az abban foglalt Üzletszabályzat és Kondíciós Lista (a továbbiakban: Üsz.) - a fentiekben már ismertetettekén túl - a perbeli jogvita szempontjából releváns alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

**II.4.7.pont:** „A törlesztő összeg forintban kifejezett összegének meghatározása a Kölcsönnyújtó által megállapított ún. Elszámoló árfolyam figyelembe vételével történik. Az Elszámoló árfolyamot a Kölcsönnyújtó a Kezdőnaptól kezdődően 6 havonta előre, a Kölcsön devizájának a következő 6 hónapra előzetesen várható árfolyam alapján úgy állapítja meg, hogy az Elszámoló árfolyammal számított, határidőben teljesített fizetések a deviza-árfolyamok várható ingadozására is figyelemmel összességében fedezetet nyújtsanak a valós, a törlesztő összegek tényleges megfizetésének napjára a konverzió időigényének figyelembe vételével alkalmazott, a Kölcsönnyújtó Hirdetményében, illetve az Üzletszabályzatában meghatározott árfolyamon (az ún. Törlesztő árfolyamon) teljesítendő fizetések forint-értékének."

**II.4.8. pont:** „A Törlesztő árfolyamok és az Elszámoló árfolyam különbözete eredményeként képződő elszámolási különbözeteiről a Kölcsönnyújtó kimutatást készít, és arról a 6 hónap leteltét követően levélben tájékoztatja az Adóst. Abban az esetben, ha ezen különbözetek egyenlege pozitív, a különbözetet a Kölcsönnyújtó az Adós tőketartozásából levonja, míg ha a különbözetek egyenlege negatív, a különbözetet a Kölcsönnyújtó az Adós tőketartozásához hozzászámítja, és ily módon ez az elszámolás a futamidő növekedését vagy csökkenését eredményezi."

**II.4.17. pont:** „A törlesztő összeg forintban kifejezett összegének meghatározása a Kölcsönnyújtó által megállapított ún. Elszámoló árfolyam figyelembe vételével történik. Az Elszámoló árfolyamot a Kölcsönnyújtó a Kezdőnaptól kezdődően 6 havonta előre, a Kölcsön devizájának a következő 6 hónapra előzetesen várható árfolyama alapján úgy állapítja meg, hogy az Elszámoló árfolyammal számított határidőben teljesített fizetések a deviza-árfolyamok várható ingadozására is figyelemmel összességében fedezetet nyújtsanak a valós, a törlesztő összegek tényleges megfizetésének napjára a konverzió időigényének figyelembe vételével alkalmazott, a Kölcsönnyújtó Hirdetményében, illetve Üzletszabályzatában meghatározott árfolyamon (az ún. Törlesztő árfolyamon) teljesítendő fizetések forint-értékének."

**II.7.7. pont:** „Adós tudomásul veszi, hogy a Kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maga viseli. A Kölcsönnyújtó fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása, megítélése szerint veszélyeztetné az Adós kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást forintra átváltsa, és az átváltás napjától a mindenkori Hirdetményben meghirdetett, a jelen Kölcsön céljának és típusának megfelelő forint kamatláb- és díjmértékek alapján számítsa ki a kamatot és a kezelési költséget. Az adós jelen Kölcsönszerződés aláírásával kifejezetten kijelenti, hogy ebben az esetben a kölcsöntartozás forintra történő átváltása nem minősül számára kedvezőtlen egyoldalú módosításnak, mivel arra kizárólag abban az esetben kerül sor, ha az Adós kölcsöntörlesztési képessége az eredetileg meghatározott devizában veszélybe kerülne. A kölcsöntartozás forintra történő átszámítása a Törlesztő árfolyamon történik."

**II.7.10. pont:** "Az Adós kijelenti, hogy a jelen Kölcsönszerződés vonatkozásában az árfolyamkockázatokra vonatkozó tájékoztatást megkapta, és azt megértette."

**II.7.27. pont:** „A jelen „Kölcsönszerződésben nem szabályzott kérdésekben a Kölcsönnyújtó mindenkor hatályos Hirdetménye, illetve az abban foglalt Üzletszabályzat és Kondíciós Lista vonatkozó rendelkezései és a mindenkor hatályos magyar jogszabályok az irányadóak. A Hirdetmény, illetve az abban foglalt Üzletszabályzat és Kondíciós Lista a jelen Kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi. Az Adós jelen Kölcsönszerződés aláírásával kijelenti, hogy a Kölcsönnyújtó hatályos Hirdetményét ismeri, annak alkalmazását elfogadja."

**II.7.28. pont:** „Az Adós(ok) kifejezetten hozzájárul(nak) ahhoz, hogy a Kölcsönnyújtó ... a Kölcsönszerződés kamatot, díjat, vagy költséget érintő szerződési feltételeit egyoldalúan, az Adós(ok) számára kedvezőtlenül módosítsa a jelen Kölcsönszerződés 7.25. pontjában, illetve a Kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képező Hirdetményben, illetve Üzletszabályzatban foglalt meghatározott feltételek, illetve körülmények esetén.”

**Üsz. 26. pont:** „Kockázati kamatfelár: **(alperes neve)** a termékleírásaiban szereplő standard feltételektől eltérő esetekben is nyújt kölcsönt. Ebben az esetben a kölcsönügylet kamata ún. kockázati kamatfelárral kerül megemelésre. **(alperes neve)** szintén jogosult kockázati kamatfelárat alkalmazni, ha az ügyfél bármely fizetési kötelezettsége a kamatperióduson belül az esedékességhez képest 20 naptári napon túl kerül teljesítésre ...”

A szerződés 2012. január 30. napján végtörlesztéssel megszűnt.

A felperes keresetében a perbeli kölcsönszerződés általa megjelölt pontjai érvénytelenségére alapítottnan 1 067 236 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadása szerint a Hirdetmény, az Üzletszabályzat és a Kondíciós Lista elnevezésű általános szerződési feltételeket az alperes nem adta át a részére, így azok nem váltak a szerződés részévé, a szerződés ezzel ellentétes II.7.27. és 28. pontjaiban foglaltak álláspontja szerint tisztességtelenek a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) 1. § (1) bekezdés j) pontja értelmében, tekintettel arra, hogy a fogyasztó felperes hátrányára változtatják meg a bizonyítási terhet. Állította, hogy az ügylet árfolyamkockázatáról nem kapott tájékoztatást az alperestől, megítélése szerint a szerződés II.4.17., II.7.7. és II.7.10. pontjában rögzített tájékoztatás az Európai Tanács 93/13. számú irányelvében e tekintetben megfogalmazott követelménynek nem tesz eleget. Kiemelte, az alperes nem adott tájékoztatást arról, hogy az árfolyam adósra nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, továbbá, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében a kölcsön részletei is változhatnak, azok az eredeti szerződésben rögzített részletekhez képest akár két-, háromszorosára is emelkedhetnek. Érvelése szerint a fentieken túl tisztességtelenek a szerződés kockázati kamatfelárra vonatkozó rendelkezései, mivel azok olyan költséget terhelnek az adósra, amely mögött nincs az alperes részéről ellenszolgáltatás. Tételesen felsorolta a szerződésnek azt a 46 pontját, amely meglátása szerint részben vagy egészben tisztességtelen az előbbi indokok alapján. Álláspontja szerint a szerződés az általa megjelölt és érvénytelennek minősülő rendelkezések nélkül is teljesíthető, a részleges érvénytelenség jogkövetkezményeként pedig a keresetében megjelölt összegű túlfizetés mutatkozik a javára.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint iratellenes a felperesnek az az előadása, miszerint a Hirdetményt és az annak részét képező üzletszabályzatot nem kapta meg, annak szerződéskötést megelőző időpontban történő átvételét ugyanis aláírásával igazolta. Vitatta, hogy a szerződés II.7.27. és 28. pontjai e tekintetben megfordították volna a felperes, mint fogyasztó hátrányára a bizonyítási terhet. Kiemelte, az ügylet árfolyamkockázatát érintően tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, egyrészt a „Kockázatfeltáró nyilatkozat” megjelölésű tájékoztatójában, amelynek átvételét a felperes aláírásával elismerte, másrészt a szerződés II.7.7. pontjában. Érvelése szerint a kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés II.7.7. pontja alapján világos és érthető kellett legyen a felperes számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Kifejtette, a felperes álláspontjától eltérően a kockázati kamatfelár nem költség, hanem kamat, az egyértelműen a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötés, így annak tisztességtelensége nem vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 68 000 Ft perköltséget, megállapította továbbá, hogy a feljegyzett kereseti eljárási illeték az állam terhén marad. Határozatának indokolása szerint az alperes teljes bizonyító erejű magánokirattal bizonyította, hogy az üzletszabályzatot átadta a felperesnek, s ezzel, valamint annak kifüggesztésével, illetve honlapon való közzétételével lehetővé tette az általános szerződési feltételek felperes általi megismerését, következésképpen az azok szerződés részévé válásához szükséges törvényi feltételek teljesültek. Nem találta megalapozottnak a felperes arra vonatkozó álláspontját sem, miszerint a szerződés II.7.27. pontjában foglalt - a hirdetmény és az abban foglalt üzletszabályzat adós általi átvételére vonatkozó - feltétel a Krm. 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik. Kifejtette, a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy nem tett olyan nyilatkozatot, amely szerint átvette az Úsz. dokumentumait, így a hivatkozott szerződési rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

Rámutatott, a felperes iratellenesen állítja, hogy nem kapott felvilágosítást az árfolyamkockázatról. Megítélése szerint a felperes által aláírt, s ezáltal igazoltan átvett „Kockázatfeltáró nyilatkozat” alapján az ésszerűen gondolkodó, átlagosan tájékozott fogyasztó számára belátható volt, hogy a szerződés az árfolyam változásának kockázatát kizárólag ráhárítja, továbbá, hogy a szerződés a felperes kockázatviselését nem korlátozza. Kiemelte, a tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie a 30 éves futamidejű szerződés esetében az árfolyamváltozás jövőbeli trendjeire és arra sem, hogy a megelőző évtizedekben hogyan alakult az árfolyam, ugyanakkor az átlagosan tájékozott fogyasztónak tisztában kellett lennie azzal, hogy a devizaárfolyam nem állandó.

Egyetértett azzal az alperesi védekezéssel, miszerint a kockázati kamatfelár a hiteldíj része, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó kikötés, amelyről a felperes sem állította, hogy az ne lenne világos és érthető, így arra a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazhatók.

A továbbiakban a szerződés keresetben megjelölt 46 pontjának egyenkénti vizsgálata alapján megállapította, hogy azok egy része a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési feltétel, ezért tisztességtelenségük nem vizsgálható, más részüket érintően úgy ítélte meg, a felperesnek nincs olyan joga, amelyet a megállapítási keresettel lehetne megóvni, ezért ezek tekintetében a megállapítási kereset ez okból alaptalan, további pontjai az üzletszabályzatra utalnak, s miután az a szerződés részévé vált, e pontok sem tisztességtelenek. Egyes pontok kapcsán úgy foglalt állást, hogy azok a peres felek szerződésére - kikötés hiányában - nem vonatkoznak, így e tekintetben a kereset nem értelmezhető, míg a további pontokat érintően azok tisztességtelenségét az árfolyamkockázattal és a kamatfelárral kapcsolatos indokaira figyelemmel minősítette alaptalannak. Végül utalt arra, a felperes egyes pontokat érintően nem jelölte meg, miért tartja azokat tisztességtelennek, és ennek megállapítására alapot adó körülményt a bíróság sem észlelt.

Kitért arra, a felek tárgyalás elhalasztására irányuló közös kérelme a tárgyalás megtartása és az ítélet meghozatala után érkezett a bíróságra, ezért az nem volt figyelembe vehető, de egyébként sem adhatott volna alapot a tárgyalás elhalasztására, mert abban a felek nem jelöltek meg a halasztást indokoló kivételesen fontos okot.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte, míg másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatására irányult. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás megismétlését szükségessé tevő súlyos eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy a felek tárgyalás elhalasztása iránti közös kérelmét mellőzve a felek távollétében a tárgyalást megtartotta és ott ítéletet hozott, elzárva ezzel a feleket attól a lehetőségtől, hogy kifejtsék jogi álláspontjukat a megállapítási per feltételeinek illetve a felperest megillető jogmegóvás indokoltságának fennállásáról. Véleménye szerint a bíróságnak új

határnapot kellett volna kitűznie és felhívást kiadni arra vonatkozóan, miért tartja a keresetet hiányosnak, illetve miért nem ítéli azt megfelelően elbírálnak.

Az ügy érdemét érintően - az elsőfokú eljárásban előadott jogi érveit fenntartva - kiemelte, az Európai Unió Bírósága C-96/14. számú ügyben hozott ítéletének egyes megállapításaira utalva, a fogyasztó tájékoztatásának olyannak kell lennie, hogy annak alapján a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára a szerződésből eredő gazdasági következményeket. Érvelése szerint a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazza egzaktan, hogy a törlesztőrészleteket milyen negatív irányban befolyásolja az árfolyamváltozás, és hogy annak következtében maga a tőketartozás is képes növekedni, ennek hiányában pedig nem lehetett tisztában az ügylet deviza alapúságával. Kifogásolta, hogy személyes meghallgatása nem történt meg, holott a szerződéskötéssel kapcsolatos nyilatkozata releváns lett volna a tájékoztatással kapcsolatban. Hangsúlyozta, keresete alapján nem megállapítási pert indított, megjelölte ugyanis a hivatkozott szerződési feltételek érvénytelenségének jogkövetkezményét, nevezetesen az általa levezetett túlfizetése alapján az alperes marasztalását kérte. Rámutatott, a végtörlesztés ténye nem jelenti azt, hogy ne volna megóvándó joga. Utalt arra, a tisztességtelenség a főszolgáltatásra vonatkozó szerződési feltételek tekintetében is vizsgálható a 93/13. irányelv és az 1959-es Ptk. 209. § (4) bekezdése értelmében, ha az a feltétel nem világos, vagy nem érthető. Érvelése szerint a kölcsönszerződés 1.1. pontja, I/A.1. pontja, továbbá az I/A.4. pontjának és I/A.12. pontjának keresetében meghatározott része ellentmondásos tartalmú, azokból a kölcsön tárgya nem állapítható meg egyértelműen, így ezek a rendelkezések ez okból tisztességtelenek. Állította, az I.3 pont nem arra utal - az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően -, hogy a deviza alapúság önmagában tisztességtelen, hanem arra, hogy az elégtelen tájékoztatás esetén maga az egyedi feltétel nem értelmezhető, az nem világos, nem érthető. Kiemelte, a kezelési költségre vonatkozó II.3.8. pont vizsgálatát az elsőfokú bíróság arra hivatkozva mellőzte, hogy az a főszolgáltatás körébe esik, holott a kölcsönszerződés egyedi része egyáltalán nem rendelkezik kezelési költségről, így az egyedileg nem került megtárgyalásra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Érvelése szerint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján a kereset elbírálnak volt a felperes személyes meghallgatása nélkül is. Tévesnek minősítette a felperes azon fellebbezési előadását, miszerint megállapítási pert egyáltalán nem indított, mivel marasztalási igénye nem értelmezhető az érvénytelenség egységes jogkövetkezményeként mind a 46 támadott kikötés esetében, egyes pontok érvénytelenségéhez ugyanis nem kapcsolódhat összegszerű marasztalás, következésképpen az elsőfokú bíróság indokoltan vizsgálta a megállapítási per feltételeit. Kiemelte, a főszolgáltatásnak minősített kockázati felár körében is vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy az megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének. Hangsúlyozta, a felperes a 46 támadott kikötés tisztességtelenségének megállapítását a kereset II. pontjában részletezett indokok alapján kérte, azaz az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiányosságára, a kockázati kamatfelár tisztességtelenségére, valamint arra hivatkozással, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé. Nem volt tárgya viszont a keresetnek a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára, azaz a kölcsönösszeg meghatározottságának hiányára alapított érvénytelensége. Utalt arra, az elsőfokú bíróság a II.3.8. ponttal kapcsolatban hangsúlyozta, a szerződésben nem került kikötésre kezelési költség.

A fellebbezés alaptalan.

Téves a felperesnek az a fellebbezési érvelése, amely szerint az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy a felek tárgyalás elhalasztására irányuló közös kérelme ellenére a tárgyalást megtartotta a felek távollétében és ott ítéletet hozott. Amint ugyanis arra az

elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott ítéletének indokolásában, a felek tárgyalás elhalasztására irányuló kérelme a tárgyalást követően érkezett az elsőfokú bíróságra, másfelől a felek szabályszerűen meg voltak idézve a tárgyalásra, így távollétük annak megtartását nem akadályozta. Lényeges emellett, hogy a bíróság a Pp. 151. § (1) bekezdése értelmében csak akkor köteles a felek közös kérelmére elhalasztani a tárgyalást, ha azt a kitűzött határnap előtt legkésőbb 8 nappal előterjesztik és megjelölik a halasztás indokát. Később előterjesztett közös kérelemre a tárgyalás csak kivételesen fontos okból halasztható el. Jelen ügyben a felek csak a tárgyalás napján terjesztették elő a halasztás iránti kérelmüket, és abban annak indokait sem jelölték meg, így a halasztásnak akkor sem lett volna helye, ha a felek ez irányú kérelme a tárgyalás megkezdését megelőzően megérkezik a bírósághoz. Hangsúlyozza ezen túl az ítéletábra, hogy a perbeli jogvita a felek rendelkezésre álló nyilatkozatai és a csatolt okiratai bizonyítékok alapján elbíráható volt, a döntéshozatal nem tette szükségessé sem a felperes személyes meghallgatását, sem a felek további nyilatkozatainak beszerzését, következésképpen helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a szabályszerűen megidézett felek távollétében a tárgyalást megtartotta és azon a rendelkezésre álló iratok alapján ítéletet hozott.

Az ügy érdemét illetően: az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéletábra érdemi döntésével és nagyobb részt annak indokaival is egyetért. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat.

A felperes fellebbezésében már nem vitatta, hogy a szerződésben megjelölt alperesi üzletszabályzat a felek szerződésének részévé vált, így e tekintetben az ítéletábra csupán visszautal az elsőfokú bíróság ítéletének e körben kifejtett, mindenben helyes indokaira.

Annyiban egyetért az ítéletábra a fellebbezésben foglaltakkal, hogy a felperes nem terjesztett elő megállapítási keresetet. Kereseti kérelme az alperes marasztalására, nevezetesen 1 067 236 Ft megfizetésére kötelezésére irányult, és e marasztalási keresetének jogalapjaként hivatkozott arra, hogy a szerződés általa megjelölt 46 - az árfolyamváltozással kapcsolatos fizetési kötelezettségekre és a kamatfelárra vonatkozó - pontja tisztességtelen, tekintettel arra, hogy az alperes nem adott megfelelő tájékoztatást az ügylet árfolyamkockázatáról, illetve arra figyelemmel, hogy a szerződés kockázati kamatfelárra vonatkozó rendelkezései olyan költséget terhelnek rá, mint adósra, amely mögött az alperes részéről nincs ellenszolgáltatás. Ennek megfelelően a bíróságnak a perbeli jogvita elbírálása során a fenti jogalapi hivatkozások megalapozottságát kellett vizsgálnia, nem pedig a megállapítási per eljárásjogi feltételeinek fennállását. Ez egyben azt is jelenti, szükségtelen volt a felperes által megjelölt 46 szerződési pont egyenkénti vizsgálata, a bíróságnak a kereset elbírálása során abban a kérdésben kellett állást foglalnia, megfelelő tájékoztatást kapott-e a felperes az ügylet árfolyamkockázatáról, továbbá tisztességtelenek-e a szerződés kockázati kamatfelárra vonatkozó rendelkezései.

Ami az árfolyamkockázat viselésének kérdését illeti:

Nem vitás tény, hogy a peres felek devizaalapú jogügyletet kötöttek, amelynek lényege, hogy a felek a hitelező és az adós kölcsönszerződésből fakadó pénztartozását egyaránt devizában határozzák meg (kirovó pénznem), és azt mindkét fél forintban köteles teljesíteni (lerovó devizanem). E szerződéstípusnál az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése az adós fizetési terhének növekedését, erősödése pedig csökkenését eredményezi (6/2013. PJE határozat 1. pont). Mindebből következően a perbeli szerződésnek azok a rendelkezései, amelyek alapján a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyama változásának függvényében változik a felperes fizetési kötelezettségének a mértéke, a devizaalapú szerződés lényegéhez kapcsolódó - az árfolyamváltozásból eredő - kockázat felperes általi vállalását jelenti, következésképpen a

főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége az 1959-es Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdése értelmében nem vizsgálható, és a 2009. május 22. napjától hatályos (5) bekezdés szerint is csak akkor állapítható meg, ha az - a szerződés egyéb rendelkezéseit is figyelembe véve - nem világos, nem érthető. A vizsgálat részletes szempontjait meghatározó - a 93/13 EGK tanácsi irányelvben és az Európai Unió Bíróságának C-26/13 számú ítéletében foglaltak figyelembe vételével hozott - 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. fent hivatkozott rendelkezésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Jelen esetben a felperes a szerződéskötést megelőzően már két héttel korábban megkapta az alperestől az ún. kockázatteltérő nyilatkozatot, amelyben az alperes részletes tájékoztatást nyújtott arról, hogy a forint árfolyamának változása miként módosíthatja a forintban kifejezett törlesztőösszeget. Ebből a tájékoztatásból egy ésszerűen gondolkodó, átlagos és körültekintő fogyasztó számára egyértelműen felismerhető lehetett, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Lényeges, hogy a felperes a 2009. november 4. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával kijelentette, a deviza alapú kölcsön kockázatait megismerte, megértette, tudomásul vette, és a szerződést a kockázatok teljes körű ismeretében köti meg. Az ítélet tábla kiemeli, a felperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos írásban rögzített tájékoztató átvételét követően napokkal később nyújtotta be a felpereshez a kölcsönigénylését, majd ezt követően kötötte meg az alperessel a szerződést. Megfelelő idő állt ezek szerint rendelkezésére ahhoz, hogy az ügyletben rejlő kockázatokat átgondolja, és azok ismeretében döntsön arról, megköti-e a szerződést az alperessel vagy nem. A kockázatteltérő nyilatkozatban foglaltakon túl a szerződés több pontjából, így egyebek között a felperes által kifogásolt II.4.7. és II.4.8. pontból is egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyamváltozás valós kockázatot jelent, annak következtében fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. Kiemelendő ebből a szempontból a szerződés II.7.7. pontja és II.7.10. pontja, amely szerint a felperes kijelentette, hogy az árfolyamkockázatokra vonatkozó tájékoztatást megkapta, megértette, és tudomásul veszi, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maga viseli.

Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a felperes számára a „Kockázatteltérő nyilatkozat”, valamint a szerződés rendelkezéseinek körültekintő és gondos átolvasása alapján felismerhetőnek kellett lennie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek, illetve az árfolyamváltozás valós kockázatot jelent, amely korlátozás nélkül őt terheli, és amelynek következtében akár a tőketartozása is megemelkedhet. Azt pedig maga a felperes sem állította, hogy az alperestől ettől eltérő tartalmú tájékoztatást kapott volna.

Ugyancsak helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés kockázati kamatfelár-ra vonatkozó rendelkezése a főszolgáltatás körébe tartozó feltétel, amelynek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében, ha annak tartalma nem világos, nem érthető. Jelen esetben a szerződés részét képező üzletszabályzat 26. pontjából egyértelműen

kitűnik, hogy a termékleírásban szereplő standard feltételektől eltérő feltételekkel történő kölcsön nyújtás esetén az alperes a kölcsönügylet kamatát kockázati kamatfelárral emeli meg, míg a jelen konkrét ügyben alkalmazott kockázati kamatfelár mértékét a szerződés 1/A. és 1/B. pontja pontosan, számszerűen feltünteti. Kiderül ennek megfelelően a szerződésből, miszerint a kockázati kamatfelár kikötésének indoka, hogy az alperes nem standard feltételekkel kötött a felperessel szerződést, s miután annak mértéke is egyértelmű, a kamatfelárra vonatkozó szerződési feltételek világosak, érthetőek, következésképpen nem tisztességtelenek.

A felperes fellebbezésének az az állítása, miszerint a kölcsönszerződés 1.1. pontja, továbbá 1/A.1. pontja 1/A.4. pontja és 1/A.12. pontja ellentmondásos tartalmú, azokból a kölcsön tárgya nem állapítható meg egyértelműen, keresetváltoztatásnak minősül, amelyre a másodfokú eljárásban a Pp. 247. § (1) bekezdése értelmében nincs lehetőség. Utal ezzel összefüggésben az ítéletábra arra, keresetváltoztatás alatt a keresetnek a per tárgyát képező elemei, vagyis a keresettel érvényesített jog, az annak alapját képező tényállás és a kereseti kérelem (petitum) bármelyikének megváltoztatását kell érteni. Nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja (Pp. 146. § (5) bekezdés a) pont). Ebből következően nincs akadálya annak, hogy a felperes kereseti kérelme indokait további jogi érdekekkel egészítse ki, illetve a már előadottakat módosítsa, a kereset jogalapjának megváltoztatása, további jogalap megjelölése azonban keresetváltoztatásnak minősül. Jelen esetben a felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy a szerződésben nem került egyértelműen meghatározásra a kölcsön tárgya, azaz a kölcsön összege, és hogy ez okból a szerződés érvénytelen (Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pont). Ebből következően a fellebbezésben erre történő hivatkozás a kereset olyan új jogalapjaként minősíthető, amely a fent kifejtettek szerint meg nem engedett keresetváltoztatást jelent. Erre figyelemmel az ítéletábra csupán megjegyzi, a kölcsön összegét a szerződés egyértelműen kiszámítható módon tartalmazza. Deviza alapú szerződéseknél a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből következik, hogy - attól az elméleti lehetőségtől eltekintve, amikor a szerződéskötés és a teljesítés időpontja megegyezik - a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy a kötelezett teljesítsen. A szerződéskötéskor nem ismert ugyanis a felek előtt, hogy a teljesítés időpontjában miként fog alakulni a kirovó és a lerovó pénznem egymáshoz viszonyított árfolyama, és hogy ehhez képest az átszámítás eredménye hogyan fog alakulni. Jelen esetben a szerződés 1/A. és 1/B. pontja egyértelműen, számszerűen rögzíti a kölcsön svájci frankban kifejezett összegét, valamint a forintban folyósítandó maximális forint összeget. Lényeges emellett, hogy a felek megállapodtak abban, miszerint az alperes ún. visszaigazoló levélben értesíti a felperest - a folyósításkori árfolyam ismeretében - a kölcsön és az első kamatperiódus havi törlesztőrészletének összegéről svájci frankban és forintban egyaránt (1.1. pont). A felperes elfogadta, hogy a kölcsönösszeg pontosítása ily módon történjen meg, és maga sem állította, hogy a visszaigazoló levelet nem kapta meg, így alaptalan az a hivatkozása, miszerint ne történt volna meg a felek részéről a kölcsön tárgyában való megállapodás.

A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM. számú rendelet 2. § (3) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

A fellebbezés sikertelenségére figyelemmel rendelkezett úgy 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Szeged, 2017. december 6.

Dr. Szeghő Katalin sk.  
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.  
előadó bíró

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.  
táblabíró